

בש"פ 5396/18 - ערן ברכה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 5396/18

לפני: כבוד השופטת י' וילנר

העורר: ערן ברכה

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט א' פורת) במ"ת 16606-03-18 מיום 10.7.2018

תאריך הישיבה: ה' באב התשע"ח (17.7.2018)

בשם העורר: עו"ד זוהר ארבל; עו"ד דנה אוחנה

בשם המשיבה: עו"ד חיים שוויצר

החלטה

1. ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה (כב' השופט א' פורת) במ"ת 16606-03-18 מיום 10.7.2018 בגדרו הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

עמוד 1

2. נגד העורר הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות של החזקה וסחר בסמים מסוכנים מסוג MDMA במשקל 192.36 גרם נטו, וכן 29.77 ו - 2.4 גרם נטו סמים מסוג קוקאין, שלא לצריכה עצמית. בד בבד עם הגשת כתב האישום, ביקשה המשיבה לעצור את העורר עד תום ההליכים נגדו.
3. בהחלטה מיום 25.3.2018 קבע בית המשפט המחוזי כי התשתית הראייתית הלכאורית אינה שנויה במחלוקת, ועל פיה העורר מסר סם מסוכן בכמות גדולה לסוכן כשהוא מציין בפניו כי מדובר בסם נקי וכשהוא מודע למשקלו המדויק של הסם. עוד נקבע כי מהתשתית הראייתית הלכאורית עולה כי בהזדמנות אחרת העורר נטל לידיה את כספי העסקה. בית המשפט המחוזי ציין עוד כי בביתו של העורר נתפסו שני מאזניים אלקטרוניים וכן סם מסוכן מסוג קוקאין במשקל של 2.5 גרם, כשהוא ארוז לשלוש מנות נפרדות.
4. לנוכח האמור, וחרף קביעתו של בית המשפט המחוזי לפיה חלקו של העורר באישומים היה משני בלבד, בלא מעורבות בתכנון העסקה ובפרטיה, התקבלה בקשת המדינה, ונקבע כי העורר ישהה במעצר עד תום ההליכים נגדו. בהקשר זה צוין כי נסיבות ביצוע העבירות ואופן התנהלות העורר בחקירתו מקימים עילת מעצר מובהקת.
5. העורר הגיש ערר לבית משפט זה על החלטת בית המשפט המחוזי (בש"פ 2778/18), ובהחלטה מיום 11.4.2018 (השופט נ' סולברג) צוין כי בהמלצת בית המשפט הוסכם בין הצדדים כי שירות המבחן יגיש תסקיר בעניינו של העורר, ובו התייחסות לאפשרות מעצר בפיקוח אלקטרוני שהוצעה. כן הוסכם ונקבע כי ככל שהמלצת התסקיר תמצא חיובית, תהא זו עילה לעורר לבקש לעיין מחדש בשאלת מעצרו.
6. בהמשך לכך, ביום 12.6.2018 הוגש תסקיר בעניינו של העורר ובו הומלץ על מעצרו בפיקוח אלקטרוני בביתו, תחת פיקוחם של שבעה מפקחים מוצעים, אשר כולם נמצאו מתאימים. כן הומלץ על שילובו של העורר בתכנית טיפול במהלך המעצר, על-מנת שירכוש כלים שיעזרו לו לערוך תפנית חיובית בחייו ויכולת להתמודד באופן נורמטיבי בעת מצוקה.
7. לאחר הגשת התסקיר, נערך דיון נוסף בבית המשפט המחוזי בעניין מעצרו של העורר, ובהחלטה מיום 10.7.2018 נקבע כי הוא יישאר במעצר עד תום ההליכים נגדו. בית המשפט המחוזי ציין כי עסקאות הסמים בהן העורר היה מעורב נרקמו באמצעות שיחות טלפון, וכי חלופת מעצר לא תאיין את הסיכון לביצוע עבירות דומות. כן צוין כי ביתו של העורר בכפר יחזקאל מצוי במרחק לא רב מהעיר עפולה, בה התבצעו המעשים המיוחסים לו, וגם משום כך החלופה המוצעת אינה מתאימה. בית המשפט המחוזי הוסיף כי חרף המלצת שירות המבחן, אין בחלופה המוצעת כדי לאיין את המסוכנות הרבה הנשקפת ממעשיו של העורר, וכי זו תאווין רק במעצר ממשי.

הערר דנן נסב על החלטה זו של בית המשפט המחוזי.

הערר דין

8. העורר טוען בעיקרו של דבר כי בית המשפט המחוזי שגה בכך שלא אימץ את המלצת שירות המבחן, וכי הנימוקים לדחיית המלצה זו לא פורטו בהחלטה. עוד נטען כי חלקו של העורר בפרשה הוא משני ביחס ליתר הנאשמים בפרשה, אך למרות זאת חלק מהם שוחררו לחלופות מעצר בחודשים האחרונים. העורר מדגיש כי הוא מצוי כחמישה חודשים במעצר, וכי חלוף הזמן הקהה את מסוכנותו. כן נטען כי עברו הפלילי של העורר זניח ואינו בתחום עבירות הסמים - הוא הורשע בעבירת זיוף לפני כשש שנים ונדון לארבעה חודשי עבודות שירות.

9. בדיון שנערך לפני התנגד בא-כוח המשיבה לערר, וסמך ידיו על החלטת בית המשפט המחוזי. בא-כוח המשיבה הדגיש כי החלופה המוצעת מצויה במרחק לא רב מהעיר עפולה, בה אירעו המעשים המיוחסים לעורר, וכי בחלופת מעצר תהיה לעורר גישה למכשירי טלפון - באמצעותם בוצעו העבירות המיוחסות לו. עוד נטען כי במקרים דומים הוחלט על מעצר עד תום ההליכים, ובא-כוח המשיבה אף צירף לעיוני מספר החלטות אשר לטענתו תומכות בעמדתו.

דיון והכרעה

10. לאחר העיון בערר ושמיעת טענות הצדדים הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להתקבל, כמפורט להלן.

נקודת המוצא לדיונו היא הוראת סעיף 21(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, לפיה אין לעצור נאשם עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו אלא אם ישנן ראיות לכאורה להוכחת אשמתו בעבירות המיוחסות לו, ואם אין בנמצא חלופת מעצר הולמת שבכוחה לאיין את המסוכנות. בענייננו, אין מחלוקת על כך שקיימת תשתית ראיתית לכאורה להוכחת אשמתו של העורר בעבירות המיוחסות לו, ומכל מקום הצדדים לא עררו על קביעה זו. השאלה שבמחלוקת היא אם כן, האם יש בכוחו של מעצר בפיקוח אלקטרוני לאיין את המסוכנות הנשקפת מן העורר.

11. אמנם, כפי שציין בית המשפט המחוזי, עבירות לפי פקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 מקימות עילת מעצר סטטוטורית, ומחייבות, ככלל, מעצר עד תום ההליכים, למעט במקרים חריגים. כלל זה נובע מהחשש מפני הישנות עבירות אשר חלופת מעצר שאינה "הרמטית" לא תצליח למנוע, כמו גם מהסיכון לציבור הנובע מעבירות סמים. לצד זאת, נקבע כי בנסיבות ייחודיות ובמקרים המתאימים, ניתן יהיה להורות על שחרור לחלופת מעצר גם נאשמים בעבירות סמים, ובלבד שיימצא כי בכוחה של חלופת המעצר המוצעת לאיין את המסוכנות במידה מניחה את הדעת (ראו: בש"פ 3702/15 ברק נ' מדינת ישראל, פסקה 9 והאסמכתאות שם (3.6.2015); בש"פ 8585/15 בן לולו נ' מדינת ישראל, פסקה 5 והאסמכתאות שם (23.12.2015)).

12. אני סבורה כי המקרה הנדון נכנס לגדר המקרים המצדיקים חריגה מהכלל האמור, מהטעמים הבאים.

בראש ובראשונה, לא מצאתי טעם טוב לסטות מהמלצת שירות המבחן בעניינו של העורר. חרף החששות שהעלה בית המשפט המחוזי בהחלטתו, אני סבורה כי בכוחה של החלופה המוצעת והמומלצת על-ידי שירות המבחן לאיין באופן מניח את הדעת את המסוכנות הנובעת מהעורר. הובהר למפקחים המוצעים הן על-ידי שירות המבחן והן בדיון שנערך לפניי כי עליהם למנוע מהעורר כל שימוש בטלפון, וניכר כי הם הבינו את המשמעות שיתלוו להפרת תנאי המעצר. בנוסף לכך, המרחק הגיאוגרפי שבין ביתו של העורר לבין העיר עפולה אינו מרחק מבוטל המצדיק את שלילת החלופה. לכל האמור יש להוסיף כי לצורך מלאכת הפיקוח נמצאו על-ידי שירות המבחן שבעה מפקחים מתאימים, ויחד עם האיזוק האלקטרוני אני סבורה כי מדובר בתנאי מעצר הדוקים באופן מספק.

עוד יודגש, כי איני מקלה ראש בעברו של העורר והרשעתו בעבירת הזיוף ובעונש עבודות השירות שנגזר אליו. ואולם, יש לזכור כי למעט הרשעה זו, העורר ניהל אורח חיים נורמטיבי עד כה, כי הוא נעדר עבר פלילי בעבירות סמים או אלימות, וכי מעצרו הנוכחי הוא מעצרו הראשון.

13. אציין כי עיון בהחלטות שהעביר בא-כוח המשיבה לעיוני מעלה דווקא כי במקרים דומים שוחררו הנאשמים לחלופת מעצר או נעצרו בפיקוח אלקטרוני, כך אף במקרים בהם לנאשם היה עבר פלילי מכביד יותר מאשר בעניינו ואף עבר בעבירות סמים (ראו למשל: עמ"ת 30515-04-18 מיום 17.4.2018). בהקשר זה ראו גם החלטת כב' השופט א' פורת בעמ"ת 909-05-18 מיום 3.5.2018 בעניין של נאשמים אחרים בסחר בסמים, בגדרה התקבל עררם והוחלט על מעצרו בפיקוח אלקטרוני ובתנאים (ראו גם האמור בעמוד 4, שורות 8-10 להחלטה).

14. לנוכח כל האמור לעיל, אני סבורה כי יש לקבל את הערר, ואני מורה על מעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני בפיקוח המפקחים המוצעים, כפי שהומלץ על-ידי שירות המבחן, והכל בכפוף לקבלת חוות דעת מיחידת האיזוק האלקטרוני.

15. לאור ההוראות הרבות הקשורות במעצר בפיקוח אלקטרוני, ראוי כי הערכאה הדיונית היא שתסדיר את הליכי המעצר על פי פרק ג' 1 לחוק. לפיכך, אני מורה על החזרת התיק לבית המשפט המחוזי על מנת שיקיים דיון בהקדם האפשרי בעניין זה. על מנת לחסוך בזמן, אני מורה למנהל הפיקוח האלקטרוני להגיש בהקדם דיווח כנדרש לפי סעיף 22ב(ג) לחוק המעצרים.

ניתנה היום, ז' באב התשע"ח (19.7.2018).

ש ו פ ט ת